

Doamnă Ministru, doamnă Președinte a Înaltei Curți de Casație și Justiție, distinși membri ai prezidiului de astăzi, onorați invitați, dragi colegi

Vă mulțumesc că ați acceptat invitația noastră și vă urez bun venit la prezentarea raportului privind activitatea desfășurată de DIICOT în anul 2015.

Dacă ar fi să definim criminalitatea organizată contemporană printr-o sintagma de maximă forță de sugestie aceasta ar fi ”caracterul transfrontalier”. Cooperarea judiciară internațională este unul dintre elementele definitorii ale DIICOT, structura a Ministerului Public din România devenită componentă cheie astăzi a mecanismului european de combatere a infracționalității organizate.

Iată o hartă (slide 1) care oglindește legăturile create prin cooperarea internațională în cadrul investigațiilor de către DIICOT, în ultimii ani. Experiența astfel dobândită în acești ani califică astăzi DIICOT să dețină ponderea lucrărilor de specific din cadrul PÎCCJ (slide 2).

De altfel, graficul pe care vi-l prezint pe dinamica cererilor de asistență judiciară internațională a fost întocmit pentru o perioadă de 10 ani, pentru a ilustra cât mai fidel creșterea permanentă a activității de cooperare internațională a Direcției (slide 3).

Profitând, astăzi, de acest moment de mare vizibilitate publică a prezentării activității DIICOT în ansamblu și plecând de la faptul că, uneori, am fost chiar eu martorul unor regretabile confuzii cu privire la ceea ce DIICOT este chemat să combată ca structura de parchet specializată în combaterea crimei organizate (adesea confundați cu DNA sub aspectul competenței) doresc să prezint publicului, încă o dată, infracțiunile pe care structura le are în competență. DIICOT trebuie să răspundă la :

- traficul ilicit de droguri și precursori;
- traficul de ființe umane și traficul de migranți;
- infracționalitatea informatică;
- terorismul și infracțiunile contra siguranței naționale;
- infracțiunile de macrocriminalitate economico - financiară;

Acest din urmă sector are potențialul de a atrage în cea mai mare măsură interesul opiniei publice românești asupra activității DIICOT.

Nu avem, astăzi, în întregime, resursele pentru a procesa judiciar întregul stoc de dosare în aceasta materie dar facem eforturi pentru a răspunde obligațiilor noastre (slide 4).

Prezentarea datelor statistice comparative ale ultimilor doi ani (2014, 2015), relevă creșteri, pe alocuri mari, la toți indicatorii importanți pentru DIICOT. Analizând sumar tabelul, constatăm că atât numărul de cauze, cât și numărul rechizitoriilor, al inculpaților trimiși în judecată și al persoanelor trimise în judecată în stare de arest în 2015 a crescut față de anul 2014 (slide 5).

Anul 2015 fiind un an al schimbării de management și al unei firești analize a datelor, am considerat relevant, pentru o mai bună ilustrare a tendințelor o analiză aprofundată pe ultimii 6 ani.

Câmpurile evidențiate în culori relevă că, în anul 2015, față de anul 2010, cu aproximativ aceeași schemă de personal, DIICOT a rezolvat cu circa 35% mai multe cauze, cifrele crescând cel mai mult în ultimul an (21,3%). Numărul cauzelor înregistrate (46% total), ca și numărul rechizitoriilor (27% total), a crescut progresiv în ultimii 6 ani.

- Slide total cauze soluționate
- Slide rechizitorii, trimiși în judecată, arestați
- Slide 367 NCP
- Slide pondere rechizitorii și Acorduri de recunoaștere a vinovăției

Următoarelor 4 slide-uri, sunt menite să evidențieze anumiți indicatori după cum urmează:

- 22.025 de cauze înregistrate în cursul anului 2015 (cu 4.000 mai multe ca anul anterior),
- 84 de rechizitorii având ca obiect al trimiterii în judecată infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat (din totalul de 1156 de rechizitorii), adică 7,27 % pondere a rechizitoriilor cu acest obiect din totalul rechizitoriilor întocmite de structură.

Trebuie remarcate eforturile procurorilor din structură de a finaliza cât mai multe dosare repartizate și de a reduce stocul de dosare vechi. Pe de altă parte, astăzi, cei circa 210 de procurori desemnați să efectueze ancheta penală proprie în cauzele de asemenea importanță sunt în situația de a soluționa 22.026 de dosare, ceea ce indică o medie de cel puțin 110 cauze de procuror/an.

DIICOT așa cum a fost conceput prin Legea de înființare nr. 508 din 2004 trebuia să abordeze prin procurori specializați cauze complexe de criminalitate

organizată, precum și fenomene infracționale apărute recent în realitățile sociale din România. Ce trebuie reținut din această aserțiune sunt sintagmele ”specializare”, respectiv ”cauze complexe”.

Concluzia activității de control desfășurată în luna noiembrie a anului trecut în interiorul DIICOT este că în mare măsură de-a lungul anilor, în competența procurorilor DIICOT un loc covârșitor l-a ocupat componența dosarelor care reclamă specializare (trafic de droguri, criminalitate informatică) în detrimentul concentrării resurselor în abordarea cauzelor complexe.

Vreau să revin însă asupra procentului de 7,27 % pondere rechizitorii ce au ca obiect grupul infracțional organizat.

Noile coduri, penal și de procedură penală au golit de conținut, cu consecințe care sunt în evoluție, Legea nr.39/2003 privind combaterea criminalității organizate. Prin adoptarea art. 367 din noul Cod penal simultan cu abrogarea art.7 și art.8 din Legea nr.39/2003, infracțiunea gravă (prevăzută de art. 2 din Lg.39/2003), a rămas un concept de drept penal fără relevanța practică, nemaifiind dată de lege în competența vreunei unități de parchet.

În același timp, trebuie să observăm că rolul Legii nr.39/2003 privind combaterea criminalității organizate nu a fost preluat prin nici un alt act normativ cu forță egală.

Noua legislație nu mai face diferența neta între structurile DIICOT specializate în anchetarea infracțiunilor de criminalitate organizată și celelalte structuri de parchete, între gruparea criminală organizată și asocierea criminală întâmplătoare, noua legislație a creat confuzie, antrenând inclusiv crearea de statistici amăgitoare. Cifrele reprezentând grupările criminale organizate au atins în ultimii 2 ani, în statisticele Poliției române, un nivel excesiv.

Trebuie spus răspicat ca DIICOT nu poate funcționa decât concertat cu alte structuri operative partenere. DIICOT nu dispune de poliție judiciară proprie, de un serviciu tehnic sau de un compartiment de analiza a informațiilor, precum și de un compartiment specializat în investigații financiare paralele. În consecință succesul DIICOT depinde esențial de contribuția partenerilor instituționali: poliția judiciară

din cadrul IGPR – DCCO, SRI și celelalte servicii de informații, precum și alte structuri din cadrul IGPR cum ar fi Direcția de Operațiuni Speciale.

De aceea este necesară o strategie de dezvoltare integrată.

Așteptăm cu îngrijorare motivarea deciziei Curții Constituționale referitoare la declararea neconstituțională a dispozițiilor art. 142 C.p.p, deoarece suportul tehnic acordat de serviciul de specialitate din cadrul SRI este în acest moment o component esențială a succesului investigațiilor DIICOT.

În perioada de preaderare la UE, România făcuse pași importanți în lupta împotriva criminalității organizate. După intrarea în vigoare al legilor 39/2003, respectiv 508/2004, Executivul a adoptat o HG care stabilea o strategie de combatere a crimei organizate pentru perioada 2004-2007, reconsiderată ulterior pentru perioada 2005-2007. A fost elaborat și implementat un plan de acțiune.

Consecutiv s-au alocat resurse și s-a întărit capacitatea operațională a tuturor structurilor de combatere a criminalității organizate. În anul 2006, în faza de preaderare la UE, când România a fost evaluată în vederea închiderii Capitolului de negociere 24, Justiție Afaceri Interne, experții germani implicați în evaluare au concluzionat că mecanismul de combatere a crimei organizate din România era unul deosebit de eficient. Din anul 2007 și până în prezent, nu numai că DIICOT nu a mai beneficiat de o nouă strategie integrată, actualizată pe nevoile în evoluție și pe dezvoltarea fenomenului pe coordonate contemporane, dar instrumentele de care trebuie să se folosească structura de combatere a crimei organizate s-au disipat. Este adevărat că între timp au fost elaborate strategii sectoriale, izolate, care nu erau, însă, produsul unei consultări între toți partenerii chemați de Legea nr. 39/2003 să elaboreze astfel de materiale.

Progresiv, capacitatea operațională a DIICOT a suferit, deoarece resursele materiale și umane, la fel ca și structura organizatorică a Direcției au rămas neschimbate în ultimii 10 ani. La aceasta trebuie adăugată modificarea succesivă a structurii Direcției de Combatere a Crimei Organizate – corespondentul DIICOT în MAI și principalul partener în activitatea de urmărire penală – modificări care au diminuat permanent instrumentele care stăteau la dispoziția procurorilor Direcției (ex. Departamentul de Operațiuni Speciale, Unitatea Centrală de Analiză a Informațiilor au fost transferate sub autoritatea directă a IGPR, DIICOT devenind astfel doar printre alții, unul dintre beneficiarii produselor acestor structuri specializate.).

Trebuie spus totodată că DIICOT și-a neglijat propria obligație stabilită prin lege și anume aceea de a genera și administra o Baza de date a criminalității organizate, absolut necesară și utilă procurorilor în desfășurarea activității de urmărire penală. Cu excepția procurorilor care ar putea beneficia de aportul unui astfel de instrument, acest lucru pare a nu fi pentru nimeni o problemă astăzi, deși s-au cheltuit sume impresionante din fondurile Phare pentru designul acestui proiect în perioada 2006-2008.

Întorcându-mă la analiza indicatorilor, este relevant numărul rechizitoriilor având ca obiect infracțiunea de ”constituirea a unui grup infracțional organizat” și anume 84.

Întrebarea dacă numărul este prea mare sau prea mic ar putea să-și găsească răspuns doar în momentul în care am ști cu siguranță la ce să îl raportăm: la felul în care criminalitatea organizată este vizibilă pe stradă, la semnalele trimise de partenerii noștri externi sau la o analiza națională a riscurilor și amenințărilor. Nu avem astăzi un termen de referință pe care să ne bazăm întru-totul (slide cu analiza calitativă).

Analiza calitativă a activității Direcției relevă o corectare a cifrelor de anul trecut și o scădere a numărului de achitări cu circa 13%, ceea ce indică o creștere a calității muncii procurorilor. Apreciem ca procentul de 3,1 % este unul scăzut, în contextul datelor generale ale Ministerului Public, dacă luăm în considerație gradul de dificultate al dosarelor DIICOT (slide cu realizări notabile ale DIICOT). În ceea ce privește realizările procurorilor DIICOT pentru anul 2015 am fi putut realiza materialul de bilanț doar înșirând succesele acestora pentru perioada ce a trecut. Cu titlu de exemplu, dar încercând o diversificare pe servicii, am punctat atât cifre generale care să ilustreze cazuistica DIICOT, cât și cauze care au avut un puternic impact la momentul la care au fost instrumentate.

Sunt recunoscător pentru rezultatele obținute, procurorilor, specialiștilor, lucrătorilor de poliție, grefierilor rămași dedicați activităților comune în dosarele DIICOT. Procurorii, cei mai mulți dintre ei cu vechime de 8-10 ani în structură, au învățat să-și prioritizeze dosarele, în ciuda faptului că în continuare activitatea lor este măsurată cu aceleași instrumente de măsură cu care este evaluată activitatea unui procuror stagiar care instrumentează un dosar la regimul circulației pe drumurile publice.

Trebuie să admitem că nu întotdeauna criteriul ritmicității – care este în mare măsură criteriul cu care operează Inspekția Judiciară – este cel care trebuie să dea măsura activității procurorilor din cadrul DIICOT. Consider că astăzi, în realitatea pe care o cunoaștem cu toții, este nevoie pentru evaluarea muncii procurorilor DIICOT de noi instrumente, de noi criterii de evaluare, adecvate.

Sunt necesare modificări normative în acest sens. Consider că o corectă evaluare trebuie reflectată în activitatea efectivă a procurorului, altfel se va ajunge din nou la paradoxul că cel mai harnic procuror, cu cele mai multe rechizitorii și cele mai multe persoane trimise în judecată va fi sancționat disciplinar pentru că nu a lucrat ritmic în toate dosarele. Aceste măsuri nu vor crea niciodată disponibilitate la efort, ci vor continua să creeze derută.

Valoarea totală a bunurilor indisponibilizate prin **măsuri asiguratorii** în vederea confiscării speciale s-a cifrat, în anul 2015, la suma de **525.868.002 RON**. Pentru prima dată, DIICOT a instituit măsuri asiguratorii și în alte state, prin comisii rogatorii, reușind acest lucru inclusiv în jurisdicții off-shore. Cu siguranță că se dorește mărirea acestei cifre până la concurența volumului total al produsului infracțiunilor cercetate. De la îndemnul de acum peste 25 de ani al judecătorului Giovanni Falcone, ”luați-le banii !” , și până astăzi, nimeni nu a reușit să înghețe și să confişte în totalitate produsul infracțiunilor comise de marile grupări de criminalitate organizată, dar unele state s-au apropiat de sursele ilicite mai mult decât altele după ce au implementat conceptul de investigații financiare, pe care le-au desfășurat în paralel cu investigația criminală.

(Slide cu măsurile asiguratorii)

(Slide cu Directiva 2014/42 UE)

În sensul celor de mai sus, Directiva 2014/42/UE din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană, definește **produsul infracțiunii** ca fiind orice avantaj economic obținut, în mod direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni; acesta poate consta în orice tip de bun și include orice reinvestire sau transformare ulterioară a produselor directe, precum și orice beneficii de valoare. **În măsura în care produsul infracțional nu este descoperit dar sunt probe care demonstrează obținerea lui, se poate sechestra în vederea confiscării echivalentul lor valoric** (Slide cu Directiva 2014/42 UE).

Conceptul de produs infracțional trebuie să înlocuiască conceptul de prejudiciu la care, până de curând, ne raportam cu toții. Identificarea și sechestrarea lui trebuie să devină un obiect principal al activităților de urmărire penală.

Consecutiv conceptul de investigații financiare paralele pentru urmărirea identificarea, sechestrarea și confiscarea produsului infracțiunii trebuie să-și găsească locul în toate investigațiile penale cu privire la infracțiuni care au generat **produs infracțional**.

Investigațiile financiare paralele trebuie dezvoltate simultan cu instrucția penală de către oameni specializați în urmărirea și identificarea produsului infracțiunii, atât în țară, pentru descoperirea modalităților în care au fost plasați banii obținuți din infracțiuni cât și a felului în care a fost deghizată originea lor ilicită (persoane interpuse, rude, firme paravan, reinvestire în afaceri controlate de oameni de paie, etc) cât și peste hotare. Spălarea banilor trebuie să devină astfel o infracțiune investigată în mai toate cauzele generatoare de produs infracțional.

Nu avem astăzi o echipă de polițiști cu care să dezvoltăm astfel de investigații financiare paralele, dar trebuie să lucrăm împreună pentru a construi acest instrument esențial.

În aceeași perioadă de analiză a cifrelor pe care conducerea DIICOT a făcut-o, încercând să determine potențiale cauze de scădere a numărului dosarelor având ca obiect mari grupări criminale, fără însă a avea pretenția unei analize aprofundate, s-a verificat numărul informațiilor primite la nivelul Direcției, comparativ, pe ultimii 3 ani, la fel ca și numărul de rechizitorii rezultate din procesarea judiciară a informațiilor respective. Cifrele sunt cele pe care le vedeți pe panou, dar acestea vor trebui analizate, în perioada următoare, împreună cu cei care au emis informările (Slide cu cifrele pe informații primite și valorificate).

După verificările efectuate în anul 2015, prin controalele efectuate și prin grupul de lucru creat pentru modificarea legislației proprii, DIICOT și-e definit necesitățile, vizând în principal elaborarea unei concepții integrate cu privire la prevenirea și combaterea criminalității organizate care să includă rolul D.I.I.C.O.T. în mecanismul național de prevenire și combatere a criminalității organizate (Slide Necesități strategice).

Activitatea D.I.I.C.O.T. și stabilirea priorităților de alocare a resurselor umane și materiale, în vederea unei eficiente acțiuni împotriva criminalității organizate și a celorlalte infracțiuni date în competența D.I.I.C.O.T., ar trebui desfășu-

rată pe baza concluziilor privind formele concrete de existență și dinamică a fenomenului infracțional specific, determinate în cadrul unei Analize Naționale de Riscuri și Amenințări.

În măsura în care această viziune este împărtășită de factorii decizionali, se impune crearea unui cadru normativ în acest sens.

Analiza națională de riscuri și amenințări (A.N.R.A.), poate fi obținută doar prin acțiunea coordonată și coroborată a tuturor instituțiilor care colectează, gestionează sau prelucrează, în orice formă, informații și date cu privire la fenomenul specific (D.I.I.C.O.T., M.J, M.A.I prin I.G.P.R., I.G.P.F., S.R.I., O.N.P.C.S.B., D.G.A., D.G.I.P.I. etc.).

Prin Capitolul 2, articolele 3-6 din Legea nr.39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, a fost înființat Grupul central de analiza și coordonare a activităților de prevenire a criminalității din cadrul Comitetului Național de Prevenire a Criminalității (H.G nr.763/2001). Apreciem că acest organism ar fi putut genera o astfel de analiză. Trebuie spus că D.I.I.C.O.T. nu beneficiază în prezent de un astfel de produs de analiză.

După crearea produsului de analiză, pe baza concluziilor acesteia, ar trebui elaborată o nouă **strategie națională** de combatere a criminalității organizate pe baza riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților identificate prin A.N.R.A.

O strategie națională de acțiune coerentă și eficientă în prevenirea și combaterea criminalității organizate poate fi adoptată doar pe baza concluziilor unei analize naționale de riscuri, amenințări și vulnerabilități.

Efectul lipsei unei strategii integrate se resimte în nesincronizări organizatorice și operaționale între diferitele componente ale mecanismului național de prevenire și combatere a criminalității organizate.

Definirea clară a rolurilor funcționale și a responsabilităților în cadrul sistemului național de prevenire și combatere a fenomenului de criminalitate organizată și a infracțiunilor grave asociate acestuia reprezintă un pas strategic necesar.

Elaborarea și adoptarea **planului de acțiune** multi-anual și interinstituțional. Un astfel de plan de acțiune, bazat pe o viziune și abordare strategică integrate, ar fi menit în primul rând să elimine sau să diminueze pe cât posibil, într-o manieră predictibilă, vulnerabilitățile identificate la nivel de sistem național de prevenire și combatere a criminalității organizate.

(Slide Obiective)

I. Întărirea capacității instituționale prin măsuri care pot fi adoptate în baza legislației în vigoare

Dezvoltarea și intensificarea investigațiilor financiare în vederea urmăririi, identificării și sechestrării produsului infracțional, în vederea confiscării speciale și a confiscării extinse, în toate cauzele majore generatoare de produs infracțional.

1. Emiterea unui ordin intern privind procedura de lucru pentru determinarea cauzelor în care se vor declanșa investigații financiare.
2. Diseminarea către procurorii D.I.I.C.O.T. a celor mai bune practici în materie.
3. Abordarea pro-activă a urmăririi penale a autorilor infracțiunii de Spălare a Banilor în cauzele în care s-au dezvoltat investigații financiare paralele.
4. Întărirea capacității de analiză operațională a informațiilor disponibile în interiorul D.I.I.C.O.T. prin angajarea suplimentară a unor specialiști în domeniul prelucrării și valorificării informațiilor (potrivit art. 10 din Legea nr.508/2004).
5. Consolidarea și facilitarea accesului operativ al procurorilor din structura centrală și teritorială, la toate bazele de date disponibile.
6. Consolidarea capacității de procesare informatică a datelor și informațiilor pentru scopuri operative și de analiză strategică.

II. Inițierea unor evaluări sistematice, periodice, la nivel central și teritorial, care să vizeze pe de o parte, calitatea informațiilor cu privire la săvârșirea infracțiunilor date în competența D.I.I.C.O.T., furnizate de către structurile specializate în culegerea și prelucrarea informațiilor și pe de altă parte, capacitatea de procesare judiciară a acestor informații de către procurorii D.I.I.C.O.T.

III. Acordarea unei atenții prioritare, în activitatea de urmărire penală, domeniilor infracționale identificate ca fiind de risc ridicat în analizele strategice furnizate de organismele specializate internaționale (ex. EUROPOL-

SOCTA 2015, IOCTA), de la nivelul Uniunii Europene, Consiliului Europei, UNODC.

IV. Întărirea componenței de reprezentare internațională a D.I.I.C.O.T. printr-o mai mare și mai consistentă prezență a procurorilor D.I.I.C.O.T la activitățile organismelor internaționale implicate la nivel global și european în lupta împotriva criminalității organizate și terorismului.

V. Continuarea activității de control intern începută în anul 2015, prin procurori anume desemnați, pentru verificarea stadiului urmăririi penale și a eficienței soluționării cauzelor complexe la nivelul structurilor teritoriale și a structurii centrale.

VI. Efectuarea unor activități de control privind calitatea managementului procurorilor cu funcții de conducere, cu precădere la structurile din cadrul D.I.I.C.O.T. unde, potrivit analizei indicatorilor statistici, sunt indicii de răspuns ineficient la manifestările concrete ale fenomenului infracțional specific.

Pe baza analizei datelor statistice elaborate mai sus și a concluziilor desprinse pe baza activității de control intern derulată în cadrul D.I.I.C.O.T., în cursul anului 2015, apreciem ca o necesitate imediată modificarea legislației cadru a D.I.I.C.O.T., respectiv Legea nr.508/2004 privind organizarea și funcționarea D.I.I.C.O.T., precum și a Legii nr.39/2003 de prevenire și combatere a criminalității organizate. Așa cum am explicat înainte, aceasta din urmă, ca urmare a implementării concepției noilor coduri, a rămas lipsită de rolul ei de transpunere în plan legislativ a viziunii strategice de prevenire și combatere a criminalității organizate în România (ultimul slide).

Cu privire la această necesitate de acțiune imediată, la inițiativa D.I.I.C.O.T., în cursul anului 2015 Ministerul Justiției a organizat un grup de lucru pentru elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea și actualizarea Legii 508/2004.

Concluziile proiectului de lege sunt simple și clare: este nevoie de o schimbare de strategie, trebuie o schimbare de viziune asupra modului de a face ancheta penală, este nevoie de schimbarea structurii și competenței DIICOT.

La acest moment proiectul de lege se află în procedurile interne de analiză la nivelul Ministerului Justiției, care s-a dovedit a fi un partener activ, corect și disponibil în discuțiile care au fost purtate pe marginea necesităților DIICOT .

Mulțumesc, încă o data colegilor mei, partenerilor instituțională, polițiștilor care stau în prima linie împotriva crimei organizate, Jandarmeriei, SRI, care ne asigură deseori suportul tehnic.